

VISIO-vaihemaakuntakaavan kaava-alueen laajentaminen Östersundomiin

Maakuntahallitus 09.06.2025 § 77
253/06.01.00/2024

Tiivistelmä

Vihreän siirtymän VISIO-kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on ollut kommentteilla maaliskuussa ja kommenttien pohjalta esitetään kaava-alueen laajentamista Östersundomin alueelle. Maakuntahallitukselle tuodaan tiedoksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute ja hyväksyttäväksi laajennusesitys VISIO-vaihemaakuntakaavan kaava-alueeseen Östersundomin osalta. Kaava-alueen laajentaminen edellyttää kaavan kuuluttamista uudelleen vireille muuttuneen kaava-alueen osalta.

Strateginen lähtökohta

Maakuntaohjelma on lakisääteinen suunnitelma, jossa tarkennetaan maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa vuosina 2022-2025. Pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuva maakuntaohjelma eli Uusimaa-ohjelma tavoittelee ekologisesti kestävää, taloudellisesti vastuullista ja sosiaalisesti oikeudenmukaista maakuntaa.

Innovatiivisen vihreän siirtymän VISIO-kaava liittyy Uusimaa-ohjelman kaikkiin kolmeen painopisteeseen Ympäristöviisas, Menestyvä ja Onnellisten Uusimaa, ja edistää niiden toteutumista aluesuunnittelun keinoin, mm. helpottaen ja nopeuttaen mahdollisten vihreän siirtymän investointien sijoittumista Uudellemaalle. On tärkeää, että alueidenkäytön suunnittelu tukee maakuntaohjelmaan kirjattuja vihreän siirtymän, älykkään erikoistumisen sekä ympäristöviisaan maakunnan tavoitteita. Samalla se tukee myös Uudenmaan ilmastotiekarttaa sekä älykkään erikoistumisen ohjelmaa.

Uusimaa-ohjelma päivitetään vuonna 2025, ja kaavatyö etenee sen rinnalla tiiviissä vuorovaikutuksessa, yhteisiä selvityksiä ja yhteistä vuorovaikutusta hyödyntäen.

Selostus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute

VISIO-kaavan vireilletulosta kuulutettiin maaliskuussa 2025 ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma eli OAS oli kommentteilla 10.3.-29.4.2025.

Kohdennettu kommentointipyyntö lähetettiin yhteensä 167 sidosryhmätaholle, ml. Uudenmaan kunnille. OAS:ista saatiin yhteensä 56 kommenttia.

Kommenttien antajien joukossa oli lähes puolet Uudenmaan kunnista, viranomaisia, naapurimaakuntaliittoja, VISIO-kaavan sisältöön liittyviä tahoja ja toimijoita sekä yksityishenkilöitä.

Erityisen paljon palautetta saatiin VISIO-kaavan energiateemasta, luonnon ja hiilensidonnallisuuden teemasta sekä Östersundomin alueen sisällyttämisestä VISIO-kaavan alueeseen. Merkittävimpiä evästeitä kaavatyöhön ovat em. Östersundomin alueen sisällyttäminen kaava-alueeseen (8 palautetta) sekä joidenkin teemojen ja näkökulmien syventäminen kaavatyössä. Näitä ovat mm. Puolustusvoimien tarpeiden sekä metsien, ekologisten yhteyksien ja kulttuuriympäristöjen vahvempi huomioiminen kaavatyössä.

Paljon saatiin myös näkemyksiä kaavatyöhön osallistettavista sidosryhmistä, selvitystarpeista, vaikutusten arvioinneista sekä kaavatyössä huomioitavista lähtötiedoista.

Östersundomin alueeseen liittyvä palaute

Östersundomin alueen osalta VISIO-kaavan nähtävillä olleeseen OAS:iin on kirjattu, että alueellisesti kaava kattaa kaikki Uudenmaan alueen kunnat lukuun ottamatta Östersundomin maakuntakaavan aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla. OAS:issa on samalla kerrottu, että VISIO-kaavan taustaselvitykset kattavat kuitenkin myös Östersundomin maakuntakaavan alueen. Perusteluksi Östersundomin poisjättämiselle VISIO-kaavasta OAS:iin on kirjattu, että alueella on vuorovaikutuksessa kuntien kanssa tunnistettu olevan riittävän ajantasainen maakuntakaava.

OAS:in taustaksi tehdyissä ajantasaisuuden arvioinneissa on todettu, että voimassa oleva Östersundomin maakuntakaava on nähty ajantasaiseksi ja että kaavan merkinnät ja määräykset on huolellisesti räätälöity siten, että alueen luontoarvot tulevat tarkasti huomioiduksi kuntakaavoituksessa. Tämän vuoksi alueella voimassa olevan maakuntakaavan päivittämisen on arvioitu saattavan aiheuttaa haasteita alueella etenevälle kuntakaavoitukselle.

OAS:in nähtävillä olon yhteydessä saatiin Östersundomin alueeseen liittyen kahdeksan palautetta (PKS-kunnat, Järvenpää, ELY-keskus, Fingrid ja Helen Oy sekä Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry), joissa esitettiin Östersundomin maakuntakaavan alueen sisällyttämistä VISIO-kaavan alueeseen. Perusteluina kaava-alueeseen sisällyttämiselle esitettiin mm. että VISIO-kaavan teemoja (kuten energiaverkkoja, vesihuoltoa ja ekologisia yhteyksiä) tulee tarkastella myös Östersundomissa ja että Östersundomin alueella nähdään merkittävää potentiaalia vihreän siirtymän kehittämisvyöhykkeenä. Lisäksi palautteissa todettiin, että VISIO-kaavan tavoitteita ja teemoja tulee tarkastella kokonaisuutena koko maakunnan alueella. Helsinki nosti lisäksi esiin, että Östersundomin maakuntakaava, kuten Helsingin seudun maakuntakaavakin, on kokonaisuutena ajantasainen ja ohjaa tarkoituksenmukaisella tavalla alueen yleiskaavoitusta. Siksi voimassaolevaa maakuntakaavaa ei olisi tarkoituksenmukaista tässä yhteydessä avata, vaan laatia vihreän siirtymän vaihemaakuntakaava täydentämään voimassaolevia kaavoja.

VISIO-vaihemaakuntakaavan kaava-alueen laajentaminen Östersundomin alueelle

Palautteiden pohjalta esitetään Östersundomin maakuntakaavan alueen lisäämistä VISIO-kaavan kaava-alueeseen. Tämä muutos ehdotetaan vastaavasti päivitettäväksi myös VISIO-kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (OAS). Lisäyksen jälkeen VISIO-kaavan kaava-alue kattaisi koko Uudenmaan alueen.

Östersundomin alue voidaan sisällyttää VISIO-kaavaan, koska kaikki selvitykset laaditaan joka tapauksessa koko Uudenmaan alueelta. Östersundomissakin tässä vaihemaakuntakaavassa tullaan tarkastelemaan vain VISIO-kaavan teemoja. Kaava-alueen laajentaminen edellyttää kaavan kuuluttamista uudelleen vireille muuttuneen kaava-alueen osalta.

Maakuntahallitukselle esitellään kokouksessa VISIO-kaavan OAS:ista saatua palautetta sekä muutosesitys VISIO-kaavan kaava-alueeseen, jonka perusteella OAS:ia ehdotetaan tarkistettavaksi. Kaava-alueen osalta päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma on listatekstin liitteenä.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- merkitä tiedoksi VISIO-kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadun palautteen,
- laajentaa VISIO-vaihemaakuntakaavan kaava-aluetta koskemaan myös Östersundomin maakuntakaavan alueen,
- valtuuttaa liiton toimiston kuuluttamaan VISIO-kaavan uudelleen vireille muuttuneen kaava-alueen osalta,
- oikeuttaa toimiston tekemään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan esitellyn mukaiset tarkistukset liittyen VISIO-kaavan kaava-alueeseen,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Ilona Mansikka